

Bron: <https://www.dewereldmorgen.be/artikel/2021/10/04/australië-tekende-kernwapenverdrag-met-vs-tegen-china-zo-eenvoudig-is-dat>

Australië tekende kernwapenverdrag met VS tegen China, zo eenvoudig is dat

Het AUKUS-verdrag tussen Australië, Groot-Brittannië en de VS mag dan wel verkocht worden als een 'veiligheidspact', de facto is het een kernwapendeal met als bedoeling de druk op China te verhogen. Dit is een terechte reden die de kansen op een kernoorlog ernstig doet toenemen, volgens onafhankelijk analist Vijay Prashad.

Op 15 september 2021 kondigden de leiders van Australië, Groot-Brittannië en de VS de oprichting van AUKUS (Australië, United Kingdom, US) aan, “een nieuw, verbeterd trilateraal veiligheidsvennootschap”. Australisch eerste minister Scott Morrison en de Britse eerste minister Boris Johnson schaarden zich achter Amerikaans president Joe Biden om “de veiligheid en stabiliteit in de Indische en Stille Oceaan te vrijwaren”, liet Johnson weten.

De olifant in de kamer die je niet hoort te noemen

Hoewel China niet expliciet werd vermeld in de aankondiging van dit nieuwe AUKUS-verdrag lijdt het geen enkele twijfel dat de onderliggende motivatie voor deze samenwerking voornamelijk een gezamenlijke buffer tegen China is. De toekomst van de regio van de Indische en de Stille Oceaan, zal volgens Morrison ieders toekomst beïnvloeden. Geen van de drie leiders ging in op de olifant in de kamer.

Zhao Lijian, woordvoerder van het Chinese Ministerie van Buitenlandse Zaken, vergeleek dit nieuwe pact met de achterhaalde zero-sum mentaliteit¹ en de kleingeestige geopolitieke perceptie die de Koude Oorlog typeerde.

Peking windt er geen doekjes om. Alle praatjes van de VS of de NAVO om de regio veiliger te maken zijn slechts een poging om de militaire druk tegen China op te voeren. Ook de Britse overheidszender BBC bracht het verhaal over dit pact ondubbelzinnig: “AUKUS: UK, VS en Australië lanceren pact om China tegen te gaan.”

Waarom was er nood aan een dergelijk nieuw partnerschap, terwijl er al verscheidene veiligheidsplatformen bestaan? Premier Morrison kaartte dit ook aan tijdens de conferentie en wees op het groeiend netwerk van partnerschappen, waartoe ook het Quad-pact wordt gerekend (Australië, India, Japan en de VS) en de “Five Eyes”-inlichtingenalliantie tussen Australië, Canada, Nieuw-Zeeland, Groot-Brittannië en de VS.

Wie AUKUS van naderbij bekijkt, kan gerust stellen dat dit pact minder te maken heeft met militaire veiligheid dan met wapendeals.

Kernonderzeeërs

Premier Morrison kondigde aan dat een “Australische vloot van kernonderzeeërs het eerste grootschalige initiatief van de AUKUS zal zijn”. Twee alarmbellen gaan hier meteen af: eerst en vooral is het nog maar de vraag wat er zal gebeuren met de reeds bestaande diesel-onderzeeërs die Australië van Frankrijk zou aankopen. Ten tweede rijst de vraag of deze verkoop van kernonderzeeërs het Non-Proliferatieverdrag (NPT²) zal schenden.

In 2016 sloten de Australische regering en de Franse Naval Group (voordien *Direction des Constructions Navales* – DCNS) een deal om het land te voorzien van 12 onderzeeërs met dieselmotoren.

Een persbericht van toenmalig eerste minister Malcolm Turnbull en zijn minister van Defensie (en huidige minister van Buitenlandse Zaken) Marise Payne verkondigde dat dit toekomstige duikbootproject “de grootste en meest complexe aanschaffing van defensie was die Australië ooit had ondernomen. Het zou daarom een essentieel deel gaan uitmaken van de capaciteit van het leger naar het midden van deze eeuw.”

Australische duikboot HMAS Rankin. van het type Collins Foto: US Navy/Public Domain

De zes bestaande Australische onderzeeërs van het type Collins werden gepland ontmanteld te worden rond 2030 en de duikboten die ondertussen normaal gezien door Frankrijk geleverd moesten

worden zouden die vervangen. De geplande kost van deze wapenhandel werd geschat op “90 miljard dollar bouwkosten en 145 miljard dollar onderhoudskosten”, volgens de krant Sydney Morning Herald.

Australië heeft deze deal met Frankrijk nu stopgezet om nucleair aangedreven onderzeeërs aan te schaffen. Deze nieuwe duikboten zullen hoogstwaarschijnlijk ofwel door het Amerikaanse *Electric Boat* gebouwd worden, een subdivisie van *General Dynamics*, en *Newport News Shipbuilding*, onderdeel van Huntington Ingalls Industries, ofwel door het Britse BAE Systems.

BAE Systems plukte eerder al de vruchten van enkele grote duikbootonderhandelingen. De AUKUS-deal die instaat voor de levering van onderzeeërs aan Australië zal stukken duurder zijn, aangezien het hier over kernonderzeeërs gaat. Dit zal er uiteindelijk voor zorgen dat Australië zal moeten teruggaan op Britse en Amerikaanse wapenfabrikanten.

Frankrijk was ziedend over deze nieuwe deal. Frans minister van Buitenlandse Zaken Jean-Yves Le Drian noemt het een “betreurenswaardige beslissing” die het belang van “Europese strategische autonomie” ten opzichte van de VS onderstreept. Termen als “verraad” slopen zo vanzelf in de Franse conversatie over de deal.

Australië bekrachtigde de NPT in 1973 en maakt tevens deel uit van het Verdrag van Rarotonga van 1985 inzake de kernwapenvrije zone in de Stille Zuidzee. Het land heeft zelf geen kernwapens en belooft geen nucleair materiaal in de Stille Oceaan te stockeren.

Australië is na Kazachstan de grootste producent ter wereld van uranium en het merendeel van de nucleaire grondstoffen wordt doorverkocht aan Groot-Brittannië en de

VS. De voorbije decennia ging men ervan uit dat Australië een kernstaat zou worden. Toch koos het land er steeds voor zijn kernwapenprogramma niet uit te breiden.

De leiders van Australië, Groot-Brittannië en de VS benadrukten dat de overdracht van kernenergie naar militaire kernonderzeeërs niet hetzelfde is als een overstap naar kernwapens, hoewel de onderzeeërs technisch wel degelijk in staat zullen zijn om kernwapenaanvallen uit te voeren. Precies om die reden heeft niet alleen China maar ook Noord-Korea reeds gewaarschuwd voor een nieuwe wapenwedloop in de regio als gevolg van deze AUKUS-overeenkomst.

Morrison gaf tijdens de persconferentie van 16 september 2021 toe dat zijn land al 2,4 miljard dollar heeft uitgegeven aan de Franse duikbootdeal. Hij antwoordde echter niet op de vraag van een journalist die wilde weten wat het totale prijskaartje zou zijn van deze kernonderzeeërs. Hij vroeg zijn minister van Defensie, Greg Moriarty, in zijn plaats te antwoorden.

Moriarty liet weten dat een aantal werkgroepen zullen opgericht worden met de VS en Groot-Brittannië om verschillende aspecten van de deal te bekijken, maar ging niet verder in op het prijskaartje. Een van de vragen haalde bovendien de invloed van de deal aan voor de belastingbetalers, meer bepaald of Australië de Britse Astute-onderzeeërs zou aankopen of die van Virginia in de VS.

Deze beslissing beïnvloedt immers de totale kostprijs. De Virginia-onderzeeërs kosten ongeveer 3,45 miljard dollar per schip, volgens een recente studie van de overheidsdienst *US Congressional Research*. Hier moet bovendien de kost van de opwaardering van de marinebasis in Australië bijgerekend worden, alsook de onderhoudskosten van de duikboten zelf. De Amerikaanse en Britse bedrijven zullen hier dan ook aanzienlijke

Van zodra Australië de deal met Frankrijk ondertekende werd het een prominent onderwerp van kritiek, onder andere door tal van mediabedrijven van de Australisch-Amerikaans mediatycoon Rupert Murdoch. Elke kleine vertraging in de uitvoering werd telkens breed uitgesmeerd in de media en elke aanpassing van het contract – inclusief een aanpassing van 23 maart 2021 – werd meteen voorpaginieuws.

Zich bewust van die problemen sprak Frans minister van Buitenlandse Zaken Le Drian de Amerikaanse staatssecretaris Antony Blinken in Parijs op 25 juni 2021. Hij vertelde de Frans-

sprekende Blinken dat het duikbootcontract niet enkel een Franse, maar ook een Frans-Amerikaanse overeenkomst inhield, aangezien Lockheed Martin deel uitmaakt van de deal.

Franse pogingen om de VS te betrekken in de deal leidden echter nergens toe, aangezien de regering van president Biden reeds onderhandelde met Groot-Brittannië en Australië over een eigen AUKUS-deal. Dit is ook meteen de reden waarom het woord “verraad” in deze context zo vaak valt in Parijs.

Strijdlust

Op 16 september 2021 publiceerden de Australische en Amerikaanse overheden een gemeenschappelijke verklaring waarin ze China expliciet aanvielen, door te refereren naar de Zuid-Chinese Zee, de provincie Xinjiang, Hong Kong en Taiwan.

Twee dagen later ging een artikel in de krant The Australian nog een stap verder. Het artikel, geschreven door Paul Monk, hoofd van het Chinese departement van de Australische Defense Intelligence Organization, stelde dat zijn regering “een rol zou moeten spelen in een staatsgreep binnen de Chinese communistische partij”. Dit is een expliciete oproep tot *regime change* in China door Australië.

Deze strijdlustige taal van Australië mag niet onderschat worden. Hoewel China de voornaamste handelspartner is van Australië (zowel op vlak van export als van import), bedreigen deze nieuwe militaire overeenkomsten de veiligheid in de regio.

Vermits dit slechts een wapendeal is verhuuld als militair pact, was deze taal een cynisch gebruik van oorlogvoerende retoriek voor zakelijke doeleinden. Dit cynisme kan uiteindelijk leiden tot een immens lijden.

Vijay Prashad is een Indiase historicus, redacteur en journalist. Hij is een hoofdredacteur en hoofdcorrespondent van de Globetrotter, directeur van Tricontinental: Institute for Social Research. Hij is tevens een senior vakgenoot aan het Chongyang Institute for Financial Studies, Renmin University in China, schreef meer dan 20 boeken, inclusief The Darker Nations and the Poorer Nations. Zijn laatste boek Washington Bullets werd vertaald als Imperialisme voor beginners (EPO, 2021), met een intro van Evo Morales Ayma. Zie de recensie [‘Imperialisme voor beginners’: maak kennis met de échte drijfveren van de VS in het buitenland](#).

Notes:

1 Het idee dat je voor elk afzonderlijk deel van je strijdkrachten een gelijke macht moet ontplooiën, voor elk vliegtuig een vliegtuig, voor elke tank een tank, voor elke kernbom een kernbom, enzovoort, een recept voor oneindige wapenescalatie.

2 Het Non-Proliferation Treaty (proliferatie = verspreiding) wil de verdere verspreiding van kernwapens voorkomen. Het verdrag verplicht de ondertekende lidstaten om hun aantal kernwapens te verminderen en verbiedt landen die nog geen kernwapens hebben om er geen aan te schaffen. Het staat wel toe om kernenergie voor vreedzame doeleinden te ontwikkelen. Het is geldig sinds 1968